Виноград Господњи

ЛИСТ ПРАВОСЛАВНЕ ЕПАРХИЈЕ БАЧКЕ

Година дванаеста | Број 2 | Нови Сад | О Педесетници 2016. | Бесплатан примерак

И показаше им се раздељени језици као огњени, и сиђе по један на свакога од њих, и испунише се сви Духа Светога... (Дела ап. 2, 3-4).

Са благословом Његовог Преосвештенства
Епископа новосадског и бачког Господина др Иринеја

Лист православне Епархије бачке

Година дванаеста, број 2,
о Педесетници 2016. Нови Сад

Уредник:
Протојерej Милован Миодраговић

Чланови уредништва:
Протојерej-ставрофор Миливој Мијатов
Протојерej Владан Симић
Протонамесник Милорад Мировић
Презвитер Жељко Латиновић
Презвитер Игор Игњатов
Презвитер Лео Малешевић
Катихета Данило Михајловић

Уредништво:
Змај-Јовина 4, 21000 Нови Сад
Електронска адреса:
vinogradgospodnji@gmail.com
www.eparhija-backa.rs

Техничка обрада и штампа:
Принт студио ИН, Нови Сад

Тираж:
12.000 примерака

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице Српске, Нови Сад 271.2(5)
ВИНОГРАД ГОСПОДЊИ:
Лист Православне Епархије бачке
/Главни и одговорни уредник протојерej Милован Миодраговић-Год1, бр1 (1976) - год.25 бр 82(2000); Год1, бр1(2001)-Нови Сад: Епархија Бачка, 1976-2000; 2007 - 29 цм
Четири пута годишње, - Први бројеви објављени под насловом: Драгим мојим парохијанима

ISSN 0353 / 1783, COBISS.SR-ID 16504322

САДРЖАЈ

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ
Светог Архијерејског Сабора 3
ЕПИСКОП БАЧКИ ДР ИРИНЕЈ
Прослов зборнику *Свеправославни Сабор Богословски допринос Српске Православне Цркве* 6
ПОРУКА СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ 9
ОСМИ ДАН
Педесетница 12
ИЗ СВЕТООТАЧКЕ РИЗНИЦЕ
Свети Григорије Палама
Слова у одбрану Светих Исихаста,
Прва тријада, други одговор 14
ИНТЕРВЈУ
Протојерej-ставрофор
др Димитрије Калезић
Брак је подвиг и изградња Царства Божјега 16
ИЗ ЛЕТОПИСА
Саборна црква у Новом Саду 20
ПОРТРЕТИ ГОВОРЕ
Софија Дражић 22
ОЧЕ, ДА ТЕ ПИТАМ
Зашто се на празник Педесетнице уноси трава у цркву и зашто плетемо венце? 23
СТАРЕЧНИК
О Педесетници 24
ИЗ ШКОЛСКЕ КЛУПЕ
Конкурс *Светосавље и наше доба* 26
ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ 30
СВЕТИЊАМА У ПОХОДЕ
Путујте са благословом Цркве 31
АКТУЕЛНОСТИ 32
КАЛЕНДАР АКТИВНОСТИ ЕПИСКОПА БАЧКОГ 36

САОПШТЕЊЕ ЗА ЈАВНОСТ СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ СА РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА ОДРЖАНОГ У ПЕЋКОЈ ПАТРИЈАРШИЈИ, ПРИЗРЕНУ И БЕОГРАДУ ОД 14. ДО 25. МАЈА 2016. ГОДИНЕ

Редовно заседање Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве започето је у манастиру Пећкој Патријаршији саборним служењем свете архијерејске Литургије и призивом Светога Духа, а настављено у Призрену чином освећења обновљене призренске Богословије. Потом су, у Патријаршији српској у Београду, под председништвом Његове Светости Патријарха српског г. Иринеја одржаване редовне саборске седнице. У раду Сабора учествовали су сви епархијски архијереји Српске Православне Цркве осим епископа шабачког Лаврентија, који није дошао на Сабор из оправданих разлога.

Најважнија тема овогодишњег заседања Сабора била је припрема за учествовање Српске Православне Цркве на Светом и Великом Сабору Православне Цркве, сазваном за јун ове године на острву Криту. У вези са тим предстојећим свеправославним Сабором Сабор архијерејâ Српске Православне Цркве је усвојио текст који изражава његов начелни став по свим кључним питањима о којима ће се расправљати и одлучивати на Великом Сабору.

Важна је такође одлука Сабора да се благовремено — а то значи што скорије — отпочне са припремама за прославу 800-годишњице самосталности Српске Православне Цркве (1219 – 2019), у сарадњи са органима Србије и Републике Српске и са свим релевантним научним и културним институцијама српског народа. У исто време Сабор је са задовољством примио на знање извештај митрополита црногорско-приморског Амфилохија о успешном току припремâ за прославу 1000-годишњице мученичке смрти светог Јована Владимира, краља српског, која ће се одржати у септембру ове године у Бару и на коју ће, поред Патријарха и епископâ Српске Православне Цркве, бити позвани и поглавари, односно високе делегације, свих Православних Цркава. Установљен је и орден светога краља Јована Владимира, који ће се додељивати

Саопштење за јавност

исповедницима вере и страдалницима за веру.

Као и сваке претходне године, Сабор је разматрао питања црквене просвете, као и унутрашње и спољашње мисије Цркве уопште. Протојерej Гојко Перовић, досадашњи вршилац дужности ректора Богословије светог Петра Цетињског на Цетињу, изабран је за ректора исте Богословије. Библиотеци Српске Патријаршије у Београду признат је статус матичне библиотеке на целокупном подручју Српске Православне Цркве. Са жаљењем је констатовано да још, ту и тамо, има школа у којима се незаконито дискриминише верска настава, иако је општа слика из ове области веома повољна.

Констатовано је да су односи Српске Православне Цркве са сестринским Православним Црквама изузетно добри, потпуно у духу саборности и јединства Цркве, осим једног тужног изузетка – односâ са Румунском Патријаршијом, чији епископи и свештеници већ годинама, неканонски и небратољубиво, врше упаде у подручја јурисдикције Српске Православне Цркве у Источној Србији, посебно у Тимочкој крајини. После многих ранијих обраћања и апела, нажалост досад безуспешних, Сабор је поново позвао Румунску Цркву да сместа престане са овом црквоурушилачком праксом; у противном, проблем ће бити изнет пред Свети и Велики Сабор Православне Цркве, а уколико и после Сабора таква антиканонска активност буде настављена, Српска Православна Црква ће – са искреним болом, али Цркве ради – бити приморана да прекине литургијско и канонско општење са Румунском Православном Црквом.

Односи са другим хришћанским Црквама и заједницама, као и са Јеврејском заједницом и Исламском заједницом Србије, традиционално су добри и коректни, што се, нажалост, никако не може рећи за односе са екстремистичким круговима у Римокатоличкој Цркви у Хрватској и у Босни и Херцеговини, као ни за односе са таквим круговима у Исламској заједници Босне и Херцеговине и у Исламској заједници у Србији.

Однос Цркве и државе у Србији развија се у знаку добре воље и сарадње у условима одвојености Цркве и државе. Нарочито је важна подршка Управе за сарадњу са Црквама и верским заједницама при Министарству правде како Српској Православној Цркви тако и свим осталим традиционалним Црквама и верским заједницама. Сабор очекује да овом телу буде враћен статус Министарства верâ. Констатовано је да верска служба у Војсци Србије, као и у оружаним снагама Босне и Херцеговине, иде узлазном линијом.

Има, нажалост, и проблемâ и нерешених питања. Стога Сабор очекује да процес реституције неправедно одузете црквене имовине у Србији буде убрзан и у потпуности окончан. Сабор поново апелује на надлежне органе државе Србије да Цркви буду враћене матичне књиге, одузете још 1946. године, наводно ради преписивања. Исто тако, Сабор, по ко зна који пут, понавља свој став да посмртни остаци српског и светског великана, Николе Тесле, не заслужују да буду музејски експонат него да буду достојно сахрањени на одговарајућем месту поред храма Светог Саве на Врачару, као што су и Вук и Доситеј сахрањени пред Саборном црквом у Београду.

Саборски Оци су констатовали да је положај Српске Православне Цркве у јужној српској покрајини и даље изузетно тежак иако има знакова наде и поводâ за оптимизам, као што су несметани рад Богословије у Призрену и признавање имовинских права манастиру Високим Дечанима. Стање у региону је, нажалост, једнако обремењено потешкоћама и страдањима: у Хрватској усташоидни шовинисти харангирају против Српске Православне Цркве и српског народа; у босанско-херцеговачкој Федерацији на делу је стални прити-

сак, све до отворене дискриминације; у Црној Гори се спрема закон који не само да не признаје Цркви статус и идентитет него јој прети отвореним прогоном, а њена власт Српску Православну Цркву проглашава за државног непријатеља број један, ваљда у духу свог „демократског и евроатлантског опредељења"; у Републици Македонији још трају монтирани процеси против архиепископа Јована и Охридске Архиепископије.

Сабор је, наравно, изразио солидарност и са свим православним и инославним хришћанима, као и муслиманима, који пате и гину на Блиском и Средњем Истоку. Исто тако, Сабор молитвено жели што скорији прекид бесмисленог сукоба међу једноверном и једнокрвном браћом у Украјини.

Одржана је заједничка седница Светог Архијерејског Сабора и Централног тела за изградњу Спомен-храма Светог Саве на Врачару и прихваћен је извештај о досадашњим радовима на унутрашњем уређењу Храма.

Саслушани су и примљени извештаји Светог Синода, Патријаршијског управног одбора, Великог црквеног суда, добротворне фондације „Човекољубље", поклоничке агенције „Доброчинство" и осталих централних црквених тела и установа, као и извештаји господе епископâ, о раду у протеклом извештајном периоду.

Делокруг рада Одбора за Јасеновац је проширен: он ће се убудуће бавити свим жртвама и страдањима Српске Цркве и српског народа у Другом светском рату.

На основу извештајâ из готово свих епархија, са жаљењем је установљено да „бела куга", као грех и као национално самоубиство на одложени рок, све више хара у српском народу. Сабор стога позива свој верни народ на покајање и отрежњење.

Са жаљењем је примљен детаљни извештај о пожару у српској цркви Светог Саве у центру Њујорка. Миливоје Новаковић, односно рашчињени јеромонах Максим, лажни артемијевски „хорепископ новобрдски и панонски", искључен је из црквене заједнице.

За епископа упражњене Епархије канадске изабран је досадашњи епископ источноамерички Митрофан, за епископа источноамеричког досадашњи епископ аустралијско-новозеландски Иринеј, а за епископа аустралијско-новозеландског протосинђел Силуан (Мракић), сабрат манастира Пустиње у Епархији ваљевској.

За викарног епископа у Епархији црногорско-приморској, са титулом „епископ диоклијски", изабран је архимандрит Кирило (Бојовић), тренутно ангажован у Епархији буеносаиреској и јужноцентралноамеричкој.

Досадашњи епископ нишки Јован је по молби разрешен дужности епархијског архијереја. За администратора Епархије нишке изабран је епископ рашко-призренски Теодосије, док администратор Епархије добробосанске и даље остаје епископ захумско-херцеговачки Григорије, а администратор Епархије милешевске епископ будимљанско-никшићки Јоаникије.

Чланови Светог Синода у новом сазиву јесу епископи бачки Иринеј, жички Јустин, далматински Фотије и рашко-призренски Теодосије, а чланови заменици митрополит црногорско-приморски Амфилохије и епископ шабачки Лаврентије.

Доставља: епископ бачки Иринеј,
портпарол Српске Православне Цркве

Епископ бачки др Иринеј

ПРОСЛОВ ЗБОРНИКУ
Свеправославни Сабор
Богословски допринос Српске Православне Цркве

Христос васкрсе!

Поздрављајући све у радости Васкрсења и размишљајући о Светом и Великом Сабору у данима најрадоснијег

хришћанског празника, који све испуњава саборним смислом, односно јеванђелском поруком о спасењу свих и свега у Христу, и у себи сажима јеванђелску поруку саборног јединства Цркве, а уједно и за време саборских заседања јерархије наше помесне Цркве, мислим да начелно сви треба да се радујемо предстојећем свеправославном Сабору.

Понекада се може прочитати и чути у медијима — а понекад и неко од пастира и богослова Цркве изјави — да је традиција и пракса сазивања саборâ у Православној Цркви или на Истоку прекинута још давно и да већ дванаест векова нисмо имали свеопштих сабора (!). То историјски уопште није тачно! Наша Црква је по својој природи саборна (католичанска, универзална, свеобухватна). Њена онтолошка саборност (католичност) историјски се

пројављује као синодалност — изражава се управо кроз сабоpре. Пре свега, свако наше сабирање на Литургију јесте сабор свецеле Цркве „на једном месту" и њено сједињавање у Једно Тело, у Једном Духу Божјем (ἐπὶ τὸ αὐτό). Свака наша месна Црква (епископија, епархија, дијецеза) јесте пуна Црква која је у заједници са свим другим Црквама Божјим у свету. Следствено, без саборног општења и јединства Црква уопште не постоји — ниједног тренутка.

Помесни или регионални сабори сазивају се када за то постоји потреба. Наша помесна Црква по правилу одржава сабор најмање једампут годишње, а по потреби и чешће. Друге помесне Цркве такође имају саборе — једне чешће, а друге ређе. Кад, опет, постоје посебне историјске прилике — дакле, не у редовним размацима — сазивају се велики, изузетни, благодатни сабори свих Цркава Божјих у свету. То су свеопшти сабори Цркве који се обично називају васељенским саборима. Није, дакле, тачно да у Православ-

ној Цркви током дугих векова није било саборâ. Тачно је само то да у новије време, у новијим вековима, нисмо имали ниједан свеправославни или свеопшти сабор. То се може разумети у контексту историјских збивања. У ранијим временима једино је Русија била слободна православна земља, а сви ми други били смо у разним врстама ропства које је трајало вековима. Без условâ слободе и мира и без добрих саобраћајних веза између православних хришћана расејаних „по васељени", по свету, није било могуће сазивати велике саборе.

У новије доба, када су већ биле почеле припреме за такав сабор, почетком двадесетог века, нарочито је било значајно окупљање у светогорском манастиру Ватопеду, где су, поред представникâ других Православних Цркава, живо учешће узели и архијереји Српске Православне Цркве, а огромну улогу је имао свети Владика Николај. Каснији планови да се нови општи сабор одржи у Нишу, о хиљаду и шестстотој годишњици Првог васељенског сабора, или у Јерусалиму, или другде, пали су у воду, а сазивање сабора је одложено на неодређено време, највише због условâ у Руској Цркви у совјетско време, а касније услед сличних услова и у већини других помесних Цркава у време комунистâ и њихове власти.

Сада је поново дошао тренутак када Црква може да организује свој сабор мада услови ни данас нису идеални. Нема, додуше, политичког терора и грубог гоњења у већински православним земљама, али у неким православним земљама постоје, ипак, огромне потешкоће у животу Цркве због ратних сукоба, а на Блиском Истоку и због гоњења од стране муслиманских фанатика. То и јесте разлог што Сабор није могао бити одржан у Цариграду, као што је првобитно било планирано. Сведоци смо, наиме, на основу медијских вести, да и у Анкари и у Цариграду већ има терористичких аката. Тешкоће и патње су огромне у Сирији, у Ираку, на читавом Блиском Истоку, а онде и данас има много православних хришћана и хришћана одвојених од Православне Цркве, али њој блиских и духовно сродних.

Идеалне прилике, међутим, не постоје и не можемо их очекивати. Али, потребе и изазови постоје и зато је одлучено да се припреме за Сабор убрзају. Лично, ако није нескромно да кажем, сматрам следеће: да су припреме потрајале две до три године дуже, имали бисмо већи успех на предстојећем Сабору. Говорим то са дозом смелости, можда неоправдане, јер у саборским припремама већ одавно учествујем, заједно са митрополитом црногорско-приморским господином Амфилохијем, у име наше Цркве, и не само да као посматрач пратим шта се збива него и активно, изнутра, учествујем. Тако, лично сматрам да смо могли да имамо још неке значајне теме на дневном реду, првенствено тему аутокефалије, а и припрема текстова који ће бити обрађивани и подвргнути расправи на Сабору и о којима ће се доносити одлуке могла је да буде успешнија зато што неки текстови јесу текстови вишедеценијске давности, а период припреме није био довољан да они буду озбиљније ревидирани и продубљени у складу са данашњим духовним изазовима.

Морамо да верујемо да наша људска неприпремљеност, или недовољна припремљеност, или неслагања по појединим питањима (којих има), или чак поремећени односи међу појединим аутокефалним Црквама, неће бити пресудни него да ће све то Дух Свети уздићи са земаљске равни до врхунаца небеске равни. Он конституише Тело Цркве и може, Својом ширином и свеобухватном љубављу, љубављу која је од Оца, а дарује нам се кроз Сина и доживљавамо је управо у Светоме Духу, све да оживотвори, преобрази, пројави као верну икону Царства Божјег, упркос свему људском и несавршеном. Јер, Сабор је пре свега Педесетница, Дух Свети са нама. Његова сила тријумфоваће и кроз све наше слабости и недостатке. То

је предсаборска, саборска и послесаборска conditio sine qua non.

Уосталом, Сабори се у том циљу и сазивају кроз историју Цркве. Нису то конференције или симпозијуми него сабори који решавају витална питања живота Цркве, у првом реду она која се тичу јединства Цркве, односно неометаног и пуног општења међу Црквама. Зато верујем да ће предстојеће сабирање свих Православних Цркава „у једно и заједно" посведочити јединство међу њима. Надам се да ће пружити и додатно сведочење које може бити, бар по моме мишљењу, корисно и за хришћане који припадају Римокатоличкој Цркви, као и за хришћане који припадају заједницама Реформације, протестантским Црквама. У чему то видим? У првом случају ће се показати да је јединство Цркве могуће и реално без претераности и једностраности учења о првенству римског епископа у облику у којем се развило тек у другом хиљадугодишту хришћанске историје — дакле, без апсолутизације римског примата, без тумачења примата части као примата власти. Значи, не може се потребом јединства правдати нездрава хипертрофија првенства. Јер, оно је постојало и у првим вековима, али је тада било засновано на љубави, служењу и жртви. Исто тако, заједнице изникле из Реформације су, одбацујући римски модел јединства, изгубиле јединство међу собом и, у исто време, јединство са православним Истоком и римокатоличким Западом. Можда овај наш Свети и Велики Сабор може и њима и свима — па и нама самима — бити корисно сведочење јединства Цркве и показатељ неопходне равнотеже између првенства и саборности, првенства схваћеног као жртва и као служење јединству Цркве, и саборно-благодарног прихватања тога првенства од стране других Цркава. Можда ћемо бити у стању да покажемо шта је богочовечанска, светодуховска и светотројична равнотежа у бићу и животу Цркве, исправни модел јединства за којим се и данас међу Црквама трага иако је уствари дат Цркви већ од апостолских времена и постојао све до великог раскола Истока и Запада после првог миленијума, а Православна Црква га верно чува и данас.

Сви текстови у овом зборнику, без обзира на њихове несавршености, управо су покушај приказа таквих настојања, а сâм зборник јесте плод заједничке жеље и труда свих прегалаца који су допринели његовом објављивању да сведоче оно што нам је исконски дато и свагда задато — истинску саборност и богоустановљено јединство Цркве Христове. Плодове тога скромнога труда приносимо љубави све христоимените пуноће наше помесне Цркве, као и свима људима добре воље.

У Новом Саду, 3/16. маја 2016.
Светигора, Београд, 2016.

ПОРУКА СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Првојерарсима и Свештеним Синодима помесних Православних Цркава поводом сазивања Светог и Великог Сабора на Криту, о празнику Свете Тројице, од 17. до 27. јуна текуће године

У данима најрадоснијег хришћанског Празника, који сваког човека и сву творевину испуњава саборним смислом и благовешћу спасења у Христу, поздрављамо сазивање аутокефалних Православних Цркава на Свети и Велики Сабор, који ће, ако Бог дâ, бити одржан у Православној академији на Криту о Педесетници, од 17. до 26. јуна 2016. године.

У братској љубави, са одговорношћу и великим надама размишљајући о овом Светом и Великом Сабору за време саборског заседања наше помесне Цркве, подсећамо себе и друге на то да Црква Православна јесте *Сабор,* од Бога сазван (κοινωνία) Цркава. Сабрани да „сагласно славимо Свесветога Духа", ми верујемо да онде где је Црква, тамо је и Дух Божји; и где је Дух Божји, онде је и Црква и свака благодат, а Дух је истина" (свети Иринеј Лионски, *Против јереси* 3, 2, 4, 1).

Са овом свешћу о величини и значају Сабора, ми се са свештеним трепетом питамо да ли предстојећи Сабор испуњава критеријуме и меру истинских Сабора из историје Православне Цркве. Питамо се такође да ли ће Сабор изразити јединство Цркве Христове у Духу Светоме, на славу Бога Оца, оно јединство које стално сведочимо и призивамо у светој Литургији:

у Христу и Његовим Духом надахнут, као што је то био и Сабор светих апостола, који је за своје руководство имао речи: „Изволи се Духу Светом и нама" (Дела ап. 15, 28). Радујемо се почетку Светог и Великог Сабора на празник Силаска Светог Духа пошто он јесте и треба да буде *светодуховски, педесетнички* догађај заједнице „Измоливши јединство вере и заједницу Светога Духа..." Подсећамо себе и друге: то јединство јесте конкретно јединство по слици Свете Тројице (Јов. 17, 21), јединство Тела Христовог, „благоволењем Оца... заједништвом Духа Светога". То је јединство у Једноме Христу као Једној и Јединој Глави богочовечанског Тела Цр-

кве као *Дома Очевог, Обиталишта Духа Светога и Тела Христа Спаситеља.*

Удубљујући се мислима и осећањима у тему предстојећег Сабора, ми се са разлогом питамо да ли и у којој мери припремљени Сабор изражава *Једну, Свету, Саборну и Апостолску Цркву* (како исповедамо у Символу вере). Стога, свестан историјског значаја овог Великог Сабора за сведочење и мисију Цркве Православне у савременом свету, Свети Архијерејски Сабор Српске Православне Цркве по питању него је то сâм Свети Сабор својом саборношћу остваривао. Могао би се стећу утисак да се наглашавањем извесних „права" сазивања и председавања Сабор ставља у функцију једнога човека, па макар он био и први. А свети апостол Павле поручује: „Чашћу чините једни друге већима од себе" (Римљ. 12, 10). Уколико се овим Правилником унапред предвиђа и контролише саборски рад, мало простора ће бити остављено за слободу чланова Сабора у Духу Светом и за оно што су апостоли

састава темâ и правилника о раду Светог и Великог Сабора износи пред Предстојатеље и Свештене Синоде помесних Православних Цркава своје следеће ставове:

1. По питању усвојеног *Правилника* организације рада Светог и Великог Сабора Православне Цркве, сматрамо да се њиме уводи пракса непозната досадашњим саборима Православне Цркве, понајвише због неједнакости и неравноправности свих епископа на Сабору. Не препознајемо у њему вековно живо саборско Предање сазивања, председавања на Сабору, одржавања Сабора и руковођења њиме. Нико у историји није Сабору унапред одређивао и прописивао правилник рада изразили речима: „Изволи се Духу Светом и нама" (Дела ап. 15, 28).

2. Наведене слабости овог Правилника воде нас питању о улози и статусу епископâ на Сабору. Да ли су епископи на Сабору учесници или посматрачи? Осим неоправданог ограничавања броја учесникâ Сабора, сматрамо да је неоправдано и то што сви епископи немају право гласа. Ми верујемо да право гласа није у супротности са прокламованим начелом консензуса (чему, по правилу, претходе консултације) и држимо да се слободним и одговорним гласањем епископâ не би спутавало једногласно сведочење Православне Цркве у славу Бога у Тро-

ци слављенога. Саборско Предање Једне Цркве подразумева право гласа сваког епископа на сабору, од регионалног до васељенског. Овај Сабор је прилика да се многобројност помесних Цркава (већине од њих) појави на радост Мајке Цркве, – првопрестолне Цркве Константинопоља, – као и Мајке свих Цркава, Сионске Цркве.

3. С обзиром на то да је питање општења међу аутокефалним Црквама од пресудног значаја за мисију Православне Цркве у свету, сматрамо да је потребно да се размотри тема *аутокефалије,* на чему је наша Црква непрекидно инсистирала. Овај Сабор има довољно богословских и пастирских мотива да констатује да данас постоји четрнаест аутокефалних Цркава и да је то довољно да се потврди њихов статус. Осим тога, на досадашњим саборским припремама до детаља̂ је обрађена тема аутокефалије, као и начин њеног проглашавања, осим начина потписивања. Стога је сасвим оправдано и целисходно да оно што је деценијама рађено и урађено управо на Светом и Великом Сабору буде прихваћено и проглашено.

4. Исповедајући јединство и непрекинуто *саборско Предање* Православне Цркве, ми сматрамо да није тачно да у Православној Цркви током дугих векова није било сабора̂; премда стоји да у новијим вековима нисмо држали ниједан свеправославни или свеопшти сабор. Имајући у виду њихову догматско-еклисиолошку важност и општеправославну прихваћеност, наша помесна Црква предлаже да се потврди *васељенски* значај Светог Сабора из 879/880. године у време светог Фотија Цариградског, као и да се потврди исихастички Сабор из 1351. године. Предлажући саборско признање ових Светих Сабора, имамо у виду реч светог Максима Исповедника: „Благочестиво правило Цркве зна као свете и потврђене Саборе оне које је потврдила правилност догмата̂".

5. У духу одлуке свих најсветијих помесних Православних Цркава да је свака од њих позвана да активно и непрекидно учествује у саборском догађају Цркве, изражавамо став да су шест припремљених текстова у основи добри, али да захтевају допуну и дораду како би били усклађени са захтевима живота и мисије Цркве. Текст *О мисији Цркве у савременом свету* потребно је обогатити Јеванђељем, тојест сотириолошким и космолошким димензијама спасења, а поводом текста *О односу са хришћанским светом* сматрамо да крајње снисходљиви став према другим религијама не треба да пригуши свест о потреби *евангелизације* овога света. Истичемо да питање дијаспоре треба решавати саборно, договорно и свеправославним консензусом, под председништвом Првојерарха Константинопољског, али уз равноправно учешће сапрестолника̂, православних Првојерараха, и њихових Свештених Сабора.

Коначно, али не и последње: Свети и Велики Сабор Православне Цркве јесте и позив свима на покајање, сходно Христовој поруци: „Испунило се време и приближило се Царство Божје: Покајте се и верујте у Јеванђеље!" (Марк. 1, 15). Тако ће овај Свети и Велики Сабор Православне Цркве бити обнова и потврда живе, истините и спасоносне вере, „једном предате светима" (Јуда 3), и потврдиће истинску богочовечанску васељенскост (икуменичност) Православља у времену и простору јер је „Исус Христос исти јуче, данас и довека" (Јевр. 13,8).

Архиепископ пећки,
Митрополит београдско-карловачки и
Патријарх српски Иринеј
Председник Светог Архијерејског Сабора

Осми дан

ПЕДЕСЕТНИЦА

„Силазак Духа Светога на одређеном месту и у одређеном дану, за Цркву је тајанствени догађај који се никада не прекида – то је њен дах. Јавивши се у једном тренутку он има свој почетак, али краја нема."

*(*Круг, *Мисли о дванаест празника,* стр. *73)*

Честа је појава да се у народном говору назив неког празника изражава једном речју, која на најсликовитији начин истиче суштину празновања. Тако је и са празником Силаска Светог Духа на апостоле. Оно што је ипак различито јесте мноштво имена које је наш народ изнедрио за овај дан, што сведочи о значају и о омиљености овог празника. Неки од назива су Духови, Педесетница, Тројице, Тројичиндан... Назив Духови упућује на историјску основу празника, објашњава нам суштину богослужбеног доживљаја. Назив Тројичиндан пак упућује на богословску и духовну садржину овог празника, јер се силаском Светог Духа употпуњује откривење Свете Тројице. У вечности су Син и Свети Дух од Оца. У времену, Дух Свети нам долази од Оца кроз Сина, као што и појемо у тропару празника, речима: „Благословен си Христе Боже наш, који у рибарима показа мудраце када им посла Духа Светога и њима улови васељену, човекољупче слава Теби".

Послање Духа Светога завршни је акт Спаситељевог месијанског служења, „којим познасмо Оца и Дух Свети дође у свет" (Лав Мудри, служба Празника, Слава на Господи возвах), али је у исто време нови почетак, односно рођење Цркве, јер овим даром рибари (апостоли) добијају смелост и благодат да иду свуда по свему свету и да благовесте о величанственим делима Божјим (Дела ап. 2, 11). „По веровању Цркве на овај празник се у нама обнавља благодат Светога Духа, Његова сила коју смо примили кроз тајне, а од које смо се удаљили због наше пријемчивости према греху" (Скабаланович, Педесетница, стр. 3). На вечерњем богослужењу на празник Силаска Светог Духа

Осми дан

молимо се за обнављање благодати. То је богослужење установљења Цркве и самим тим је обавезно за све њене чланове. Уважавајући свакодневне обавезе благочестивих хришћана који живе у парохијама, и њихову немогућност да се одазивају позивима Цркве на вечерња богослужења – а са друге стране, не желећи да своје чланове ускрати за овако битно богослужење – овога дана Црква снисходи и благосиља да се вечерње богослужење врши одмах по отпусту божанствене Литургије.

рођенданом Цркве, овај догађај је и празник Новога Завета, правог и истинског Завета, не само једнога већ свих народа са Господом Богом кроз Христа Исуса. О овоме се пева и у празничном кондаку: „Када Вишњи сиђе и помете језике, растављаше народе. Када раздаде огњене језике, све људе позва да се уједине. Тако сложно славимо Свесветога Духа".

Дела апостолска, библијски спис из кога црпимо изворне описе о празнованом догађају, као најупечатљивију и нај-

У нашем народу, најмање употребљаван термин „Педесетница", можда је и најконцизнији назив овог радосног и вишедимензионалног празника. Поред тога што упућује на то да се прославља у педесети дан од Празника над празницима – Васкрсења Оваплоћеног Логоса Божјег Исуса Христа, овај термин нас подсећа да је и у Старом Завету постојао празник истоветног назива, који је пророковао Новозаветно испуњење. Стога није нимало чудно и неочекивано што Дух Свети управо тај празник, Старозаветну Педесетницу, претвара у Новозаветну.

Новозаветна Педесетница је празник главне историјске жетве Господње, жетве живота вечног. Будући да празник Силаска Светог Духа на апостоле сматрамо очигледнију промену која се манифестује после примања Духа Светога, истичу да апостоли *почеше говорити другим језицима* (Дела ап. 2, 4), а по речима Светог Иринеја Лионског, они су на свим језицима запевали химне Богу. Ово на сликовит и врло јасан начин потврђује да је Господ благоволео да све народе прими у своје наручје, за разлику од веровања Јудејâ да су једино они народ Господњи.

Стога, славећи празник Педесетнице, послушајмо реч светог апостола Петра из беседе по силаску Духа Светога на апостоле: *Покајте се, и да се крсти сваки од вас у име Исуса Христа за опроштење грехова. Јер, обећање је за вас и за децу вашу и за све даљне које ће дозвати Господ Бог наш* (Дела ап. 2, 38-39).

Ђакон Вељко Васиљев

ИЗ СВЕТООТАЧКЕ РИЗНИЦЕ

Свети Григорије Палама

СЛОВА У ОДБРАНУ СВЕТИХ ИСИХАСТА,
Прва тријада, други одговор

1. Брате, зар не чујеш апостола који каже да „тела наша јесу храм Светога Духа, Који је у нама", и опет, да „ми јесмо дом Божији", као што и Бог вели: „Уселићу се у њих, и живећу у њима, и бићу им Бог"? Па како ће онај ко поседује ум, на недостојан начин употребити то тело тиме што сопствени ум настани у њега, ако је том истом телу природно да буде станиште Бога? И зашто је Бог у почетку уселио ум у тело? Да није, можда, и Он рђаво поступио? Такве речи, брате, приличе јеретицима, који тело називају злим и творевином злога. Ми пак сматрамо да је ум зао уколико пребива у телесном умовању, а није зао само зато што је у телу, јер ни тело није зло. Отуда сваки онај ко је свој живот посветио Богу, заједно са Давидом узвикује: „Ожедне Тебе душамоја, колико пута Теби (чезне) тело моје", и: „Срце моје и тело моје обрадоваше се Богу Живоме"; и заједно са пророком Исаијом узвикује: „...Утроба моја јечи као гусле, и срце моје као зид бакрени, који си Ти обновио", и: „Страха ради Твојега, Господе, примисмо у утробу Духа спасења Твога." На Њега (тј. на Господа, *прим. прев.*), дакле, ако се ослонимо, нећемо пасти, него ће пасти они који са земље вичу и који небески наук и небеско живљење претварају у земаљско.

Но, ако апостол и назива тело смрћу – „ко ће ме", вели, „избавити од тела смрти ове" – то чини свакако зато што приземно и телесно умовање јесте саобразно телу. Поредећи га, дакле, са духовним и божанским умовањем, он га са правом назива телом, и то не само телом него и смрћу тела; но, непосредно пре тога, јасно је показао да не осуђује саму плот, већ нагон ка греху који је у њу ступио кроз преступање заповести. „Продан сам", вели апостол, „у ропство греху"; а онај ко је продан, он није роб по својој природи. И опет: „Знам да добро не живи у мени, тојест у телу моје-му." Видиш ли, дакле, да он не сматра да је плот зла, већ оно што као зло пребива у њој? Тај „закон у удима нашим који се бори против закона ума", а не сам ум, јесте зло које пребива у телу.

2. Због тога ми, противећи се том „закону греха", изгонимо га из тела, а у тело уводимо надзор ума и тиме установљујемо закон који одговара свакој душевној сили понаособ и сваком телесном уду. Чулима пак припада да одређују које (душевне силе и удови) и колико учествују, а деловање тога закона назива се „уздржавањем". Страсном (παθητικόν) делу душе приписујемо најбољи порив, звани „љубав" (αγάπη); мисаони (λογιστικόν) део ми такође усавршавамо овим законом, одстрањујући све што спречавамисао да стреми ка Богу – а овај део закона називамо „трезвеноумљем". А када неко уздржањем очисти своје тело, када силом божанске љубави учини да вољни део (θυμικόν) и жеља буду повод за добродетељ, и када молитвом просветљен ум узнесе ка Богу, он стиче и у себи уочава благодат обећану онима који су чистога срца. И тада он, заједно са апостолом Павлом, може рећи: „Бог који рече да из таме засија светлост, Он засија у срцима нашим ради просветљења знања славе Божије у лицу Исуса Христа", и: „А ово благо имамо у земљаним судовима." Па пошто у својим телима, као у земљаним судовима, носимо Очеву светлост у лицу Исуса Христа, ради познања славе Светога Духа, хоћемо

ли поступати недостојно благородности ума уколико свој ум задржимо унутар тела? Који би човек тако нешто рекао, па све и да није духован, осим уколико поседује пуки човечански ум, лишен божанске благодати?

3. Ако наша душа поседује многе силе, а као органом за живљење служи се телом које јој је природено, које органе онда користи она њена сила коју називамо умом? Но, сигурно нико никада није претпостављао да је разум смештен у нокте, или у очне капке, или пак у ноздрве, или усне. А да се налази у нама, у томе се сви слажу, но не слажу се у томе који од унутарњих органа разум најпре користи. И заиста, неки га смештају у мозак као у некакво утврђење, а други сматрају да почива у самом средишту срца очишћеном од душевног духа. Ми сами пак знамо да се наш мисаони део душе не налази ни унутар нас као у неком сасуду, будући да је бестелесан, а ни изван нас, будући да је присаједињен нама, већ да обитава у срцу као свом органу. А ово нисмо научили од човека, него од самог човековог Творца. Учећи нас да „не погани човека што улази у уста, него што излази из уста", Он додаје: „Из срца излазе помисли". Тако и Макарије Велики каже: „Срце управља читавим организмом, а када благодат испуни све делове срца, оно царује над свим мислима и над свим удовима; јер, тамо су ум и све помисли душе." Сходно томе, наше срце је ризница мисаоне способности душе и главни мисаони орган тела. Настојећи, дакле, да бдимо и да своју мисаону способност доведемо до правог трезвеноумља, како ћемо је надзирати ако ум, који је расејан чулним надражајима, не саберемо ка нутрини и не приведемо га у срце, ризницу свих помисли? Стога и достојноимени Макарије у наставку поменутог одељка каже: „Тамо, дакле, треба гледати, да ли је благодат урезала законе Духа." Где „тамо"? У орган који свиме управља, у тај престо благодати, где су и ум и све помисли душе – у срце. Видиш ли да је онима који су решили да себе предају молитвеном тиховању (ἡσιχία) неопходно да свој ум поврате и затворе у тело, и то у тело које је у самој унутрашњости тела – а које називамо „срце"?

4. Ако је, према Псалмопојцу, „сва слава кћери Цареве унутра", зар ћемо је ми тражити негде напољу? И ако, према речима апостола, „посла Бог Духа Сина својега у срца наша, који виче: Ава, Оче!" како се онда и ми у својим срцима нећемо молити заједно са Духом? А опет, ако по Господу пророка и апостола, „Царство Божије јесте унутра у нама", како онда онај ко се свим силама труди да из себе изагна ум, неће остати изван Царства небеског? „Срце право", вели Соломон, „иште чуло", које он на другом месту назива умним и божанским. Ка њему нас сви Оци подстичу када кажу: „Сав духован по својој суштини, ум поседује и нарочито духовно чуло. Таква природа људског ума сваког човекав нагони да трага за тим чулом у себи, без обзира да ли га већ има или не." Видиш ли, дакле, да ако неко пожели да се супротстави греху, или да стекне врлину, или да задобије победничко одличје у подвигу врлине, боље рећи залог награде за врлину, односно да пронађе духовно чуло, он нужно мора свој ум да врати у тело и у себе сâмог. А изводити ум не само изван телесног умовања већ и изван сâмога тела, како би наводно досегао некаква умна созерцања тај демонски изум и превара јесу корен и извор јелинске заблуде и сваког злоумља, које рађа сваку непромишљеност и свако безумље. Зато они који говоре по надахнућу демонском, бивају изван себе, па чак и не знају шта говоре. Ми пак свој ум враћамо не само у тело и у срце већ и у њега сâмог.

(Сабрана дела, Други том, *Беседа,* 2015; 103-109)

Интервју

БРАК ЈЕ ПОДВИГ И ИЗГРАДЊА ЦАРСТВА БОЖЈЕГА

Разговор са крстоносним протојерејем др Димитријем Калезићем, умировљеним професором Богословског факултета

Високопречасни и уважени крстоносни протојереј др Димитрије Калезић, умировљени професор Богословског факултета Универзитета у Београду, радо је виђен гост у свакој средини пошто својом изузетном ерудицијом и филолошким тананостима у излагању, плени ум и срце сваког слушаоца. Срећне су и Богу благодарне многе генерације свршених ученика наших богословија, као и студенти Богословског факултета, што им је баш он био професор, јер их је, младе и радознале у изучавању богословских наука, водио путевима богопознања пазећи да не забасају на какву стрампутицу, и благословом Божјим, али и личним умећем, безбедно их је извео на сигуран Пут, увео их у познање Истине и у благодатни живот Цркве. Стога и ми искористисмо богомдану прилику да замолимо уваженога господина Проту за разговор, који ће, надамо се, бити од душевне користи свима који о Тајни брака нису уопште размишљали, или су пак то чинили на свој начин.

Господине Прото, како бисте младим супружницима и младим људима, који тек треба да ступе у брачну заједницу, дефинисали свету Тајну брака и њен смисао?

Брак је заједница двоје, различитог пола, од рајског времена до данас. Брак је заједница. Резултати те заједнице су заједнички, а прије свега имовина и заједнички живот, а круна тога – то су дјеца. Али дјеца не треба да буду схваћена као циљ брака. Колико ми имамо бракова врло, врло успјелих, а немају дјеце? А колико их имамо са двоје, троје, петоро или више дјеце, а супружници се гребу као пас и мачка?! Једно другом подваљује и једно друго не подноси, али живе заједно. Дакле, оно да су заједница, да су једно другом окренути и да чине једно јединство, гдје је све у расту и с једне и с друге стране – е, то је смисао и пун погодак и појма и феномена брака! Хришћанско заснивање брака темељи се на библијскоме, јеврејскоме, јеврејско на рајскоме, и тако даље, а у правном основу и смислу брака фигурира римско право. У римској држави брак је био уговор и заједница два лица различитог пола, за заједнички живот ради рађања дјеце. Тражила се искреност, повјерење. Потребна је искреност срца, али не само то него и да се дâ благослов за заједнички живот.

Како је то код нас било, ми знамо из историје, која почиње од Светога Саве. Јер, изгледа да су дотад многи парови живјели без благослова Цркве, а њихова дјеца била некрштена – да ли због недостатка свештенства или некога другог разлога – тек, један од биографа Светога Саве каже да је он вјенчавао невјенчане, крштавао не-

крштене, и тако редом. Очигледно, били су неки застоји у дјеловању свештенства, углавном, као и данас. Сада на часовима вјеронауке обично питају ко од полазника није крштен, или чији родитељи нијесу крштени или вјенчани, па се организује, или свако у својој парохијској цркви, или у неколико цркава, заједничко крштење и родитеља и дјеце. Уосталом, тако је било и у апостолско доба: крштаване су цијеле породице заједно.

Молимо Вас да нам појасните ову последњу мисао.

Зна се да је апостол Петар био жењен, па су ташта његова и сви чланови породице заједно примљени у Цркву. Па кад апостол Павле говори своме ученику о домаћој цркви, не мисли на домаћу Цркву нашега града или нашега народа, него на домаћу цркву његовога дома. Елем, садашње стање брака код нас је такво да се ове двије димензије добро наглашавају. Смисао брака јесте давање благослова Божјега и благослова Његове Цркве, да у Цркви двоје заснују нову ћелију организма који се зове – Црква. А Црква је стварно организам, а није механизам, и томе организму је Глава Сâм Господ Исус Христос.

Јеванђеља говоре о Христовом Рођењу, раду, животу, страдању, давању науке, чињењу чудâ; васкрсао је и јављао се четрдесет дана појединцима и групама, већим и мањим. Најзад, у четрдесети дан се вазнио на небо, а ученици су били уплакани: како нас остављаш, зашто нас остављаш – не остављај нас; не, не, послаћу вам Духа Утјешитеља, нећете више бити сами! И послије десет дана догодио се силазак Духа Светога на апостоле – и то је оснивање Цркве. Јеванђелска збивања се завршавају Вазнесењем – Спасовданом; Спасовдан је потврда Васкрса. У својим књигама, Сергије Булгаков каже: ту је коначни тријумф, јер је васкрсао Христос, вазнио се на небо и крунисао људску природу. Његове сједињене двије природе су прошле кроз свијет и ад, и уједињене се прославиле – да се више никад не раставе. Ондје је побједа људске приро-

Интервју

де у Васкрсењу, а овдје њено крунисање. Али, пазите ово: апостол Лука је први сликар црквени. Слика Свете Богородице, дакле, икона њена и њена реплика, једна између првих, јесте она што је у светој Пећкој Патријаршији, што је Свети Сава донио са Истока. Па онда: апостол Лука је свједок Васкрсења. Написао је двије канонске књиге – *Јеванђеље и Дјела апостолска*. Одмах на почетку, у другој глави Дјела апостолских, говори о силаску Светога Духа. То уопште није догађај јеванђелски. То је оснивање Цркве, и одатле почиње историја Цркве. Ако се вратите на почетак његовог Јеванђеља, у трећем и четвртом стиху каже да је смисао онога што проучава, „племенити Теофиле, да познаш темељ оних ријечи којима си научен". Дакле, није изнио опис догађајâ него тражење смисла дубокога! Овим сам направио подлогу да укажем на оно што рече отац Јустин Поповић у својој трећој књизи *Догматике*. А знате шта је рекао? Црква је Богочовјек, продужен кроз вјекове. Кад схватите да је Богочовјек рођен, да је живио, учио, страдао, умро, васкрсао и вазнио се, а шаље Духа Утјешитеља, Који ће наставити Његово дјело, па шта је Црква него – наставак тога? Тако та ријеч није само фина фраза него и дубока истина: Богочовјек продужен кроз вјекове. Е, у тој Цркви живе њих двоје и стварају нову цркву – цркву дома, нову ћелију саборнога организма коме је Глава Сâм Христос!

У којој мери супружници, свесни напред казаног, треба да испољавају међусобно поштовање и поверење, утемељено, свакако, на супружанској љубави?

Живот у браку је један облик подвизавања. Није само монаштво подвиг. Није само подвиг кад неко узме неки завјет на себе. Него и ово: да се узајамно помажу ради остварења тих предосјећаја и предокушања благодатног, заједничког и сарадничког дјеловања. И то је тајна. Зашто? То је тајна која је реалност, а није од овога свијета. То је чудо! Какво? Опипљиво, видљиво... Како и зашто? Тајна, која се не може саопштавати него се може само о њој говорити. У тој тајни благодатнога дејства, тајни у једној ужој, најужој породици, ћелији друштвенога живота, у овом случају живота Цркве, развијају се дарови црквени. То је смисао свете Тајне брака са црквене стране, и богословски виђене и размотрене. Обред свете Тајне брака знате какав је. Читају се одређене молитве, у којима се иште да их Бог благослови, да им подари благослов да дочекају да виде дјецу дјеце своје. Српски речено: унучад! Јесте, ал' то не мора да буде, него благослов да дочекају, а хоће ли га дочекати и да ли је то једини, што на почетку рекох, циљ брака – па неће бити! Брак, као институција, постоји од почетка Цркве, и од прије тога, као заједница. Није само у питању репродукција биолошких бића и наставак породице. Он то јесте, али није само то него и оно прво, и првенствено оно прво. Јер, ако је то репродукција – ње бива и ван брака; ње бива и у дивљим заједницама; ње бива и у кратким контактима, што није баш, да се разумијемо, ни

по једном закону – ни земаљском ни небеском. Ко ће бити посвећен и ко освећен – није наше. Наше је да гледамо да живимо у финим односима према Богу, према сâмима себи, свој идентитет да његујемо, према брачном другу, према својој околини, у пуном увјерењу да тиме доприносимо изградњи Царства Божјега, како каже Јеванђеље: *Оно је ту, међу нама!* Није оно далеко, тамо негде трансцендирано; ту је међу нама, ми га остварујемо. Е, прва и најужа јединица која то прати јесте породица, као и Црква, јер је она мала структура Цркве.

С обзиром на велики број развода црквених бракова међу младим људима, али и међу старијима, нажалост, шта бисте поручили младим супружницима и онима који ступају у брак: како да свој брачни живот уреде да би што више поверења и љубави међу њима било, да се не би тако лако и брзоплето одлучивали на развод брака?

Овако: никаква брза одлука није добра! У народу кажу: стани да се мало охлади, стани да се слегне, па онда одлучи. Кад је неко ушао у брак, има да зна да он није солист него је у дуету. У дуету се међусобно прате гласови, не пјевају обоје истим тоном, него терца горе или доље, углавном, да буду складни. Е, и брак је склад. Па онда, ако неко има неке своје пориве, или можда екстравагантне прохтјеве, или егзбицију неку, нека схвати да она друга страна, било да је мушко или женско у питању, свеједно, или нема афинитета за то, или не воли то, или је то управо иритира, вријеђа, изазива.., и ако он то намјерно ради или ради стога што не може да се уздржи, није он у односу на свога брачнога друга фер. Он је већ пореметио брачни однос. Ако нијеси спреман да понекад преко нечега прећеш, да нешто опростиш, да учиниш простим – не простим као примитивним, него простим, слободним од обавеза, ако нијеси спреман за то, ти онда нијеси спреман ни за шире друштво, камоли за брак. Па онда, ту имају нарочито посла судови, па се траже силни свједоци, па се судије хватају за главу и не знају што да раде. Онда се отвара читав низ нових проблема: те дјеца, те стари родитељи, те имовина се растура, те можда некоме зависи и посао, ко зна шта је и како је – читав низ нових проблема се отвара. А човјек који то неће да види, било да је мушко или женско у питању, изгледа да није зрио. Зрелост није само у навршених осамнаест година. Не! Неко ни са тридесет није зрио. Треба у човеку да превре, и врење да прође, да се то стиша и слегне, и тек тада може зрело да расуђује. Брак је из ускога круга светих Тајни, а оне израстају из Тајне Евхаристије. Као такве, оне освећују, па и ова – зато је брак светиња, а и породица као цјелина. А непримерен и несложан брак – да ли омогућује освећење породице, те друштвене ћелије, или онемогућује и демантује, размислите, али одговорно. И светиња живота укупно узетог, и светиња брака као гнијезда новог животног изданка овако се подривају! Ово да нам буде јасно, као и још нешто: брак је светиња са беспоговорним вриједносним додатком, а не само биолошко размножавање и партнерство – а то укључује и одношење и према брачном другу, партнеру, према дјеци увек невиној. Ко смије њима да омета и препречава пут према Царству небеском? Они који су их родили – понајмање! Јер, живот овога свијета у који (и у којем) су их родили, није њихов циљ нити крај, него онај свијет, свијет наднебесја за који треба да се васпитавају; а ако је породица у расулу, па је породица – разродица, гдје је то?

Разговарао:
Протопрезвитер-ставрофор Миливој Мијатов

Из летописа

САБОРНА ЦРКВА У НОВОМ САДУ

Православни Срби су већ око 1695. године у Петроварадинском шанцу подигли храм од дрвене грађе и посветили га светом великомученику Георгију. После 1702. године, када је седиште Епархије бачке из Сегедина пресељено у Петроварадински шанац, овај храм постаје катедрална црква. На месту првобитног храма саграђен је пространији, од тврдог материјала, а када је на трон епископа бачких дошао владика Висарион Павловић (1731-1756) подигнут је данашњи храм. Градња је трајала од 1731. до 1741. године.

У *Мађарској буни* 1849. године, током гранатирања Новог Сада са Петроварадинске тврђаве, страдала је и Саборна црква. Велика обнова извршена је од 1851. до 1853. године, када је урађен нови торањ са капом. Промене су извршене и на фасади храма, а у обновљеној цркви, од 1854. до 1856. године, израђен је нови иконостас. Највећи број икона је осликао познати академски сликар и бечки ђак Јован Клајић.

Старањем епископа бачког Митрофана Шевића (1899-1918) црква је поново обновљена. Радови су извођени од 1903. до 1905. године. Над прочељем храма изграђен је нови торањ са витким вишеспратним барокним звоником, а на фасади је урађена нова декорација. У цркви је са северног зида уклоњена проповедаоница, унет је нов мобилијар и иконостас, а свод цркве и западно прочеље су осликани, док су зидови мраморизирани.

Саборна црква Светог великомученика Георгија задржала је изглед једнобродног храма са звоником на западној страни и тролисном апсидом на источној страни. У прозорима су урађени витражи, а украшени су и портали на северном и јужном зиду.

Дрворезбарске радове на иконостасу урадила је радионица *Ратеј и Бенедек* из Будимпеште, а тридесет и пет икона за иконостас и тронове иконописао је, 1905. године, познати српски сликар Паја Јовановић.

На солеји са леве стране је трон Пресвете Богородице са малим Христом, а са

десне стране архијерејски трон са иконом Светог Николе.

Изнад леве певнице је историјска композиција Паје Јовановића *Свети Сава мири браћу Стефана и Вукана,* а изнад десне певнице је композиција *Свети Сава крунише Стефана Првовенчаног.*

Композиције на зидовима и сводовима осликао је Стеван Алексић.

Часна Трпеза од црвеног мермера украшена је рељефом и текстом ктитора на постаменту. Храм поседује старе богослужбене књиге од којих су најстарији

рофан Шевић (1899-1918), др Иринеј Ћирић (1922-1955) и Никанор Иличић (1955-1986). У порти се налази неколико надгробних споменика добротвора и приложника храма од којих је најважније спомен-обележје племенитог Саве Вуковића од Беркасова, великог дародавца и оснивача Српске православне велике гимназије.

Последња обнова цркве, са благословом Његовог Преосвештенства Епископа бачког господина др Иринеја, извршена је од 2005. до 2007. године. Том приликом

Празнични минеј Божидара Вуковића, штампан у Венецији 1538. године, и *Четворојеванђеље,* штампано 1562. године у Мркшиној цркви, у ужичкој Црној Гори (Србија).

У Саборном храму почивају блаженопочивши епископи бачки: Атанасије Живковић (1781-1782), Гедеон Петровић (1805-1832), Георгије Хранислав (1839-1843) и Василијан Петровић (1882-1891), а у крипти храма су сахрањени Мит-

је обновљена кровна конструкција, а кров покривен бакром. Обновљена је и фасада храма, а крстови и украси на торњу су позлаћени. У унутрашњости цркве је очишћено и заштићено зидно сликарство са декорацијом тако да је црква и после једног века од велике обнове задржала аутентичан изглед.

Презвитер Жељко Латиновић

Портрети говоре

СОФИЈА ДРАЖИЋ

Од свог оснивања, Српска православна Црквена општина у Бечеју имала је велики број добротвора и приложника, који су, из осећања побожности и љубави, Цркви предавали у власништво и на управљање своја непокретна добра. Овакав начин стицања имовине свакако је у сагласју са Предањем и древном праксом Цркве. У Делима апостолским имамо следеће сведочанство о томе: *Јосија, прозвани од апостола Варнава, што значи: син утехе, Левит, родом са Кипра, имао је њиву, и продавши је, донесе новце и положи пред ноге апостолима* (Дела ап. 4, 36-37).

Велики добротвор Српске православне Црквене општине у Бечеју, била је и Софија Дражић рођ. Живановић (1806-1895), супруга Григорија Дражића из Старог Бечеја.

Софија Дражић је својим *Основним писмом,* 19. новембра 1889. године, оставила своју имовину за школовање српских девојака. Поклоњене непокретности су биле назначене још 1880. године на име оснивања фондације под називом „Завет Софије Дражић рођ. Живановић, за васпитање сиротих девојака српске народности, а грчко-источне (православне) вероисповести". У жељи да свом народу помогне „како и колико може да добра учини", својим *Основним писмом* завештала је кућу у Старом Бечеју, са кућицом у авлији и са два магацина са свим потребним просторијама и баштом. За чланове првог Управног одбора именовала је протојереја Јована Бороту, др Арона Војновића, адвоката, Ђуру Јовановића, правника и економа, Стевана Жекића, српског народног вероисповедног учитеља, и Ђорђа Петковића, трговца.

Фондација је била намењена за „изображавање девојака примерног владања, српске народности и грчко-источне вере, као и деце трговаца и занатлија и ратарског сталежа која су са одличним успехом основне и средње школе свршили, а желе више учевне заводе да походе, како би, временом, своме народу од користи били". Основно писмо и сва друга документа потписивала је као: *православна Српкиња, Софија Дражић рођ. Живановић.* Њен потпис и садржина *Основног писма* – њеног завета, сведоче о Софији Дражић као о непоколебивој хришћанки која може и треба да послужи као пример свим нараштајима.

Протопрезвитер Дејан Станојев

ЗАШТО СЕ НА ПРАЗНИК ПЕДЕСЕТНИЦЕ УНОСИ ТРАВА У ЦРКВУ И ЗАШТО ПЛЕТЕМО ВЕНЦЕ?

Празник Педесетнице, као и празник Пасхе, постојао је и у Старом Завету и представљао је спомен на давање Десет Божјих заповести кроз личност пророка Мојсија на гори Синају. У исто време то је био и празник првих плодова, за које је изабрани народ благодарио Богу, будући да су плодови природе Божји благослов и

као такви символи општења Бога и човечанства. У Новом Завету целокупна природа бива прослављена Оваплоћењем Сина Божјег, а затим и Његовом животворном смрћу, свеславним Васкрсењем, а посебно после вазнесења људске природе у личности Васкрслог Богочовека на небо. Круна спаситељског деловања Богочовека за спасење човека и света јесте долазак Утешитеља – Духа Светога, који Христа оприсутњује на земљи после Вазнесења до Његовог Другог доласка. Дух Свети кроз Цркву, коју установљује као Тело Христово, чини присутним овде и сада будуће Царство Божје. Доношење траве и цвећа у храм на празник Педесетнице означава најпре радост у Богу којом је озарена створена природа кроз човека (Рим. 8, 19), као и потврда чињенице да човек као боголико, али и материјално биће, заједно са природом ступа у заједницу са Богом. Због тога је обичај побожног народа да на Литургију доноси плодове који доспевају у време одређеног празника црквене године – грожђе на Преображење, јабуке на Петропавловдан – знак дубоке литургијске свести. Кроз принос дарова природе благодаримо Богу не само за све што нам је дао за живот вечни, него и за оно што нам је дао за одржавање свакодневног живота у коме је поприште наше битке за будући век.

Венци што их плетемо у време читања молитава на вечерњем богослужењу на дан Педесетнице, симболички означавају испреплетаност вечности и врлинског живота, на које смо свагда позвани. У складу са поретком и праксом Цркве, венци се плету искључиво за време клечања, током читања молитава, а никако у току свете Литургије, како је то погрешно постао обичај код једног дела нашег народа. Плетење венаца, као и сви остали благочестиви обичаји, треба да послуже у сврху интензивнијег молитвеног осећања током богослужења, а никако не могу бити сами себи циљ.

Презвитер Игор Игњатов

Старечник

Свети Порфирије Кавсокаливит

О ПЕДЕСЕТНИЦИ

На дан Педесетнице благодат Божја се није излила само на апостоле него и на читав народ који се налазио око њих. Она је утицала и на неверне. Ево шта о томе кажу Дела апостолска: *И када се наврши педесет дана, беху сви апостоли једнодушно на окупу. И уједанпут настаде шум са неба као хујање силнога ветра, и напуни сав дом где они сеђаху; и показаше им се раздељени језици огњени, и сиђе по један на свакога од њих. И испунише се сви Духа Светога и стадоше говорити другим језицима, као што им Дух даваше да казују. А у Јерусалиму борављаху Јудеји, људи побожни из свакога народа који је под небом. Па кад настаде ова хука, скупи се народ, и смете се; јер сваки од њих слушаше где они говоре његовим језиком* (Дела ап. 2, 1–6).

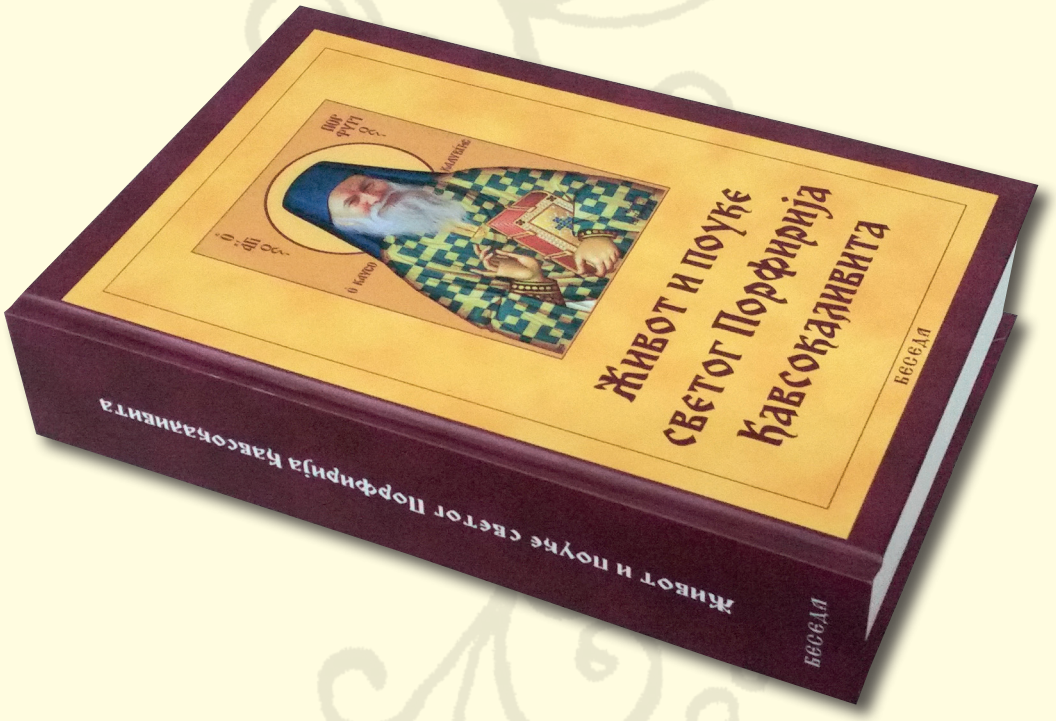
Док је апостол Петар говорио на свом језику, његов језик се у истом часу у уму слушалаца преображавао. На тајанствен начин, Дух Свети им је давао да разумеју речи на свом језику, тајанствено, неприметно. Примера ради, реч кућа, онај ко зна француски чуо би као la maison. То је био неки вид прозорљивости: чули су свој сопствени језик. Звук им је одзвањао у ушима, али изнутра, просвећењем Божјим, речи су се чуле на њиховом језику. Ово тумачење догађаја Педесетнице Оци Цркве не откривају сасвим изричито, плаше се да оно не буде извитоперено. Исто се дешава и са Откривењем Јовановим. Непросвећени не могу да схвате смисао тајне Божје.

Мало ниже у Делима апостолским стоји: *А уђе страх у сваку душу, јер апостоли чињаше многа чудеса и знаке у Јерусалиму* (Дела ап. 2, 43). Сваку душу је обузео страх. Овај *страх* није био страх. Било је то нешто друго: нешто необично, недокучиво, неизрециво. То је заправо било страхопоштовање, то је било осећање ис-

пуњености, то је била благодат, то је било испуњење божанском благодаћу. На дан Педесетнице људи су се наједном нашли у таквом стању обожења да су се просто изгубили. Другим речима, када их је божанска благодат осењивала, онда као и да их је излућивала, у добром смислу те речи. Тачније, она их је опијала. Овде је реч о оном што ја понекад називам *стањем,* посебним *стањем*. То је било одушевљење, ентузијазам, То је било стање духовне „лудости".

то осећам и плачем. Идем ка догађају описаном у Светом Писму, доживљавам тај догађај, одушевљавам се и плачем. То је божанска благодат, то је љубав према Христу.

Оно што су апостоли доживљавали између себе и како су осећали сву ову радост, у продужетку се десило са свима испод Горње одаје, *у којој су се они налазили.* То значи: хришћани су се међусобно волели, радовали се једни другима, били су сједињени једни са другима. Тај доживљај

И сваки дан беху истрајно и једнодушно у храму и, ломећи хлеб по домовима, примаху храну с радошћу и у простоти срца, хвалећи Бога, и беху омиљени код целог народа. А Господ сваки дан додаваше Цркви оне који се спасаваху (Дела ап. 2, 46-47).

Ово ломљење хлеба било је свето Причешће. Стално се повећавао број спасаваних пошто су ови видели хришћане *како у радости и чистоти срца хвале Бога*. Израз *у радости и чистоти* сличан је са оним *нападе страх на сваку душу.* Оно је било одушевљење, а ово је, опет, благодатна „лудост". Када ја лично ово доживљавам, зрачи унаоколо, те га и други доживљавају.

А у народа који поверова беше једно срце и једна душа; и ниједан не говораше за имање своје да је његово него све беше заједничко (Дела ап. 4, 32). Дела апостолска овде говоре о општежитељном животу. Овде се открива тајна Христова. То је Црква. Овде налазимо најлепше речи о првобитној Цркви.

Из књиге *Живот и поуке Светог Порфирија Кавсокаливита,*
Девето издање, *Беседа,*
Нови Сад, 2014, стр. 206-208.

Из школске клупе

КОНКУРС *СВЕТОСАВЉЕ И НАШЕ ДОБА*

Конкурс *Светосавље и наше доба* привукао је и ове године велику пажњу ученика основних и средњих школа и деце из предшколских установа са подручја Републике Србије, из Републике Српске, као и из расејања.

Организатори конкурса – Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Катихетски одбор Епархије бачке, Коло српских сестара Епархије бачке, Центар за ликовно васпитање деце и омладине Војводине и Удружење војвођанских учитеља – желели су да, кроз задату тему, подсете на значај здраве, сигурне и радосне породице, будући да се та основна ћелија друштва данас налази пред многим изазовима и искушењима.

На двадесетчетврти по реду конкурс *Светосавље и наше доба* пристигло је више хиљада ликовних, литерарних и калиграфских радова, од којих је стручни жири одабрао и наградио најбоље. Пажњи наших читалаца препоручујемо првонаграђене литерарне радове.

ЉУБАВ И ТОПЛИНА МОЈЕ ПОРОДИЦЕ

Моје прво сећање из детињства су лица мојих родитеља, моје баке, један цртани филм, иконице и тиха музика у мојој соби.

У мојој породици је увек весело. Радосни смо, насмејани и гостопримљиви. Тако деца брже расту. И ја сам порастао. Добио сам и брата тако да нас сада има довољно за кошарку и пенале.

У мојој породици свако има своја права и обавезе. Мама о томе највише брине. Она нас учи да је љубав изнад свега и да треба да волимо и поштујемо једни друге. „Испуњавање својих обавеза је", каже мама, „поштовање самог себе". Мама све разуме. Она прашта моје несташлуке, поучава ме и прати моје одрастање. Тата је као и мама. Они личе једно на друго. Са татом се брат и ја најлепше играмо. Моји родитељи се труде око нас деце и заједничке тренутке проводимо у игри, али и у раду. Тада сам срећан јер на тај начин доприносим и осећам се важним. Бака је члан наше породице и она нам на посебан начин говори о прошлости, о деки кога нисмо запамтили и о томе да човек

мора да ради и ствара, а све остало ће доћи када дође време. Прве јуначке песме о Косовским јунацима, о храбрости старог Вујадина слушао сам од баке, а потом бих се сладио најукуснијим колачима. Бринемо једни о другима и када је неко од нас одсутан осталима много недостаје, а повратак путника је празник у кући. Сваки дан нам је празник јер се радујемо ситницама и учимо да на свему захваљујемо једни другима.

У нашем дому је посебно свечано за Божић, Васкрс и Крсну славу, када свечано обучени најпре одемо у нашу парохијску цркву на свету Литургију, а потом у кући окупљени око трпезе певамо тропар празника. Док ја читам Оче наш или Богородице Дјево, тата кади и мирис тамјана се шири свуда по кући. Трудимо се да живимо по Божјим и црквеним законима и од раног детињства мама ми је говорила да је и моје рођење измољено монашким молитвама и да се о својој души мора бринути колико и о телу.

Све слике мог детињства које убрзано пакује своје кофере, јер сам сваки дан већи и озбиљнији, остају у мом сећању и срећан сам што растем у здравој породици, у љубави и што учим да ту љубав дајем другима.

Богдан Витас IV/1
ОШ *Танаско Рајић,* Чачак

ПОРОДИЦА – ОГЊИШТЕ КОЈЕ СЕ НЕ ГАСИ

Од златних војвођанских поља до високих планина у Метохији, од великог Ђердапа па све до непрегледних брда која се уздижу преко зеленкасте Дрине, на земљи наших праотаца и на изворима наше душе тихо и чедно у мраку тињају искре са наших огњишта. Огњишта наших очева, наших дедова и прадедова. Те искре понекад лете хладним ноћима по мрачном небу и осветљавају га својом светлошћу и чистотом. Наше небо. Небо под којим су се наши преци рађали, под којим су одрастали, подизали децу и поносно гинули, ако је требало. Њих више нема и њихова срца су као хладан камен дубоко закопана у овој светој земљи. Њихове кости подупиру наше небо и чврсто су уграђене у наше темеље. Данас ми ходамо по тој земљи, на њој живимо и окупљамо се око огњишта поред којих смо одрасли. Та топла и блага огњишта ту стоје вековима. Вековима су грејала наше претке. И њима историја није давала мира, али кад год би била растурана и гашена остајала би понека искра на спаљеној и крвљу натопљеној земљи. Од те искре, када дође време, опет би се разгорела весела ватрица на огњишту и сиви дим би опет отишао у небо, разносећи искре.

Много је векова прохујало и много тога се променило. Много шта се десило на огњиштима: деца су се рађала, старци су умирали, бракови су се склапали. Некада би на огњишту горео мали пламичак тек довољан да велику породицу одржи у животу у леденој прашуми историје, а некада је велика ватра горела и лепо

Из школске клупе

омеђена облим камењем цветала и људи би се тада радосно окупљали, седели, певали и играли коло око велике пуцкетаве ватре. Али, онда би опет дунуо хладан и суров ветар на ватру на огњишту. Ветар је оштро дувао, разбацивао камење и врели пламени језици су се љуљали и гасили. Страшна олуја је почела. Хладан пљусак је гасио и жар у гомили пепела испод угашене ватре. Мрачно небо тек би на тренутак осветлиле бесне муње, цепајући га. Људи су се разбежали. Олуја није престајала да тутњи у мрклој ноћи.

А онда би зора сванула. Црвенкасти зраци сунца обасјавали су младо лишће дрвећа. У крошњама жалосних врба крај мирно жубореће реке чула се тиха песма птица. Ветар је мазио врхове пшеничног класја. Сунце се полако уздизало на тиркизном небу прошараном облацима. Али све је било обавијено тишином. Није било песме са пољских уранака. Није било снопова сена и дрвених кола што путују блатњавим путем, пуна златних пшеничних нити. Од свега тога остала су само разбацана огњишта и мало пепела из којег се вије црни дим. Људи су их у страху од олује оставили. Огњишта која су их вековима грејала сада су напуштена и леже угашена и растурена.

Али то је само једна у низу олуја. Много је овај народ олуја преживео кроз своју историју. Некима је успео да се одупре, а некима није. Али те олује га не могу уништити. И када би песма са огњишта утихнула, опет би се враћала, некада и стотинама година касније. И ако не би било искре да запали ватру на разрушеним огњиштима, становници или њихови потомци враћали би се да обнове огњишта. И тако вековима. То неће престати ни данас. Неки ће се одрећи свега, заборавиће на своје име и имена и знамења својих предака. Заборавиће и Душанову царску круну и Тврtков љиљан. Али неће моћи да спрече народ који крене да се врати на своја огњишта и да слави оно у шта верује и шта му је свето. Од Тимока и Дунава до Уне и Сане, где год се чују звона и где год су корачали наши преци – наша је отаџбина. Наша огњишта нас тамо чекају и када су разорена и пуста. А када се песма опет зачује са огњишта, знаћемо да нису заборављена и да наши преци који су за њих гинули могу мирно да почивају. А када смрт узме наше душе, у срцима наше деце гореће пламен. Они ће седети у хладним ноћима око наших огњишта, чувати их и храбро бранити ако затреба, не мислећи никада само на себе.

Зато та огњишта више никад нико неће угасити.

Војислав Дурмановић, VII разред
ОШ *Свети Сава*
Бијељина

БРИЖНИ ПОГЛЕД МОЈИХ РОДИТЕЉА

Знам, испраћате све моје пловидбе.
При повратку сте моја пристаништа и луке.
Знам, због мене вам срце куца јаче,
зноје се дланови и дрхте руке.

Због мојих несаница и ви сте будни.
Са мојим спокојем и ваш је миран сан.
Ваш сам ваздух који удишете и
смисао живота, то добро знам.
Знам, ваша сам зјеница ока,

и суза, и бора на сред лица.
Моје боли болујете и среће радујете.
Ваша сам радост, нада и узданица.

И не бринем више има ли љубави доста,
што дијелите је на нас три кћери.
Сад знам родитељска љубав је непресушни океан,
који се никада не троши и не мјери.

Сад само бринем што све мање времена имам
за нежности на које сам вас била навикла.
И кајање често изједа срце, што ријеч ми
понекад није топла, већ као нож бритка.

И признајем, не сјетим се, заборавим.
Тек у пролазу полети површан пољубац мали.
Све мање за нежности времена имам,
загрљаји моји нису више тако учестали.

А ноћу кад звијезде у собу ми провире,
у мислима протресем све што је било.
Сјетим се како не говорим колико вас волим
и како тако дуго нисам сјела вам у крило.

Па се тјешим крило сам ваше прерасла.
Довољно сам одрасла да сама себи крчим пут,
а опет у наручју вашем утјеху тражим,
и кад заболи грчевито грлим ваш скут.

И мрзим ону сузу издајицу,
што руши мит о мојој снази,
а тако ми топло и мило у срцу
док поглед ваш брижни прати ме и мази.

Не говорим вам често колико вас волим.
И понекад ми је од вас неко други пречи,
али се трудим да због мене будете срећни
и мислим да то је боље од хиљаду нежних ријечи.

Не, не брините што ми ријечи на уснама запну
и мисли ми понекад од вас бјеже.
Све нити се једном могу покидати,
нераскидива је само она што дјецу за родитеље веже.

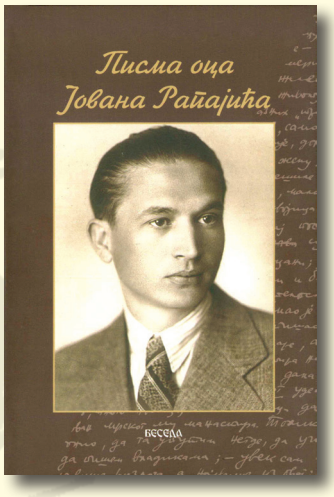
Спремна сам да газим све будуће стазе живота,
и да плетем бројанице од снова и жеља,
јер знам увијек ће да ме чува и прати
брижни поглед мојих родитеља.

Милица Радовановић
СШЦ *Алекса Шантић* Iг,
Невесиње, Република Српска

Издавачка делатност

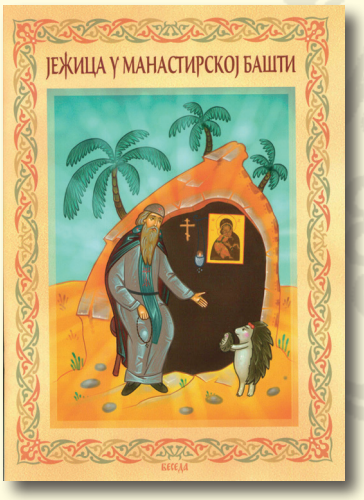

САБРАНА ДЕЛА СВЕТОГ ГРИГОРИЈА ПАЛАМЕ

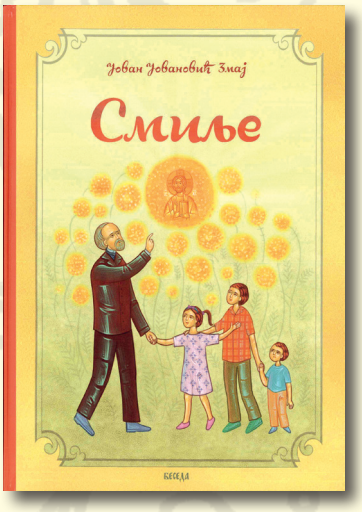

ПИСМА ОЦА ЈОВАНА РАПАЈИЋА

Архимандрит Јован Радосављевић

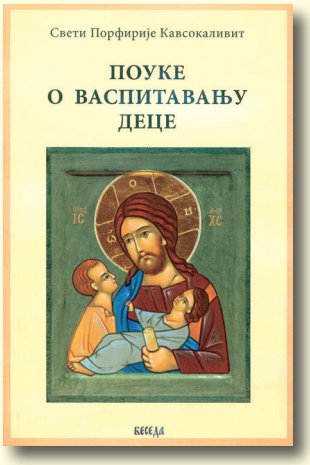

ЈЕЖИЦА У МАНАСТИРСКОЈ БАШТИ

Сестринство манастира Васкрсења Христова у Кању

СМИЉЕ

Јован Јовановић Змај

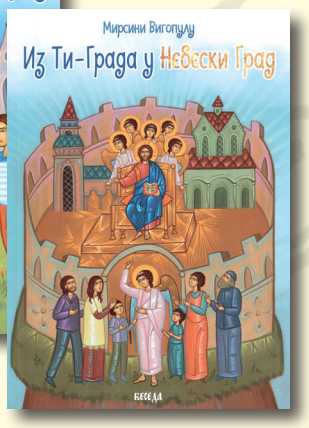

ПОУКЕ О ВАСПИТАВАЊУ ДЕЦЕ

Свети Порфирије Кавсокаливит

ИЗ ЈА-ГРАДА У ТИ-ГРАД

ИЗ ТИ-ГРАДА У НЕБЕСКИ ГРАД

Мирсини Вигопулу

КАКО СЕ КО МОЛИ

Лидија Поповић

КАКО СЕ КРСТИМ

Лидија Поповић

Путујте са благословом Цркве

ОСТРОГ - Морача, Дајбабе, Ждребаоник и Милешева

15-17. јула 2016.

РУМУНИЈА - ЈАШ

3-7. октобра 2016.

ГРЧКА - СОЛУН - СВЕТА ГОРА

9-13. октобра 2016.

Змај-Јовина 4, 21000 Нови Сад, радно време од 8 до 14 часова
021/526-068, 064/129-36-16
agencija@svetinjamaupohode.rs, www.svetinjamaupohode.rs

Актуелности

Његово Преосвештенство викарни Епископ јегарски г. Јероним: „Велики вход и херувимска песма”

У оквиру новог семестра предавања *Школе православне духовности* при Цр-

квеној општини новосадској, у недељу 17. априла 2016. године, у Гимназији *Јован Јовановић Змај* у Новом Саду, Његово Преосвештенство Епископ јегарски г. Јероним је одржао предавање на тему *Велики вход и херувимска песма*. Поред Преосвећеног владике Јеронима, у оквиру овогодишњег циклуса *Тумачење свете Литургије,* предавања су одржали и протосинђел Клеопа Стефановић, протојереји Милован Миодраговић и Јован Милановић, војни свештеник капетан Ђорђе Стојисављевић, свештеници Драгољуб Клисарић, Миодраг Андрић, Велимир Вруђинић, Вукашин Милићевић, Игор Игњатов, Младен Глушац и Иван Спасевски и проф. др Србољуб Убипариповић.

ИЗЛОЖБА О ЕПИСКОПУ БАЧКОМ ИРИНЕЈУ ЋИРИЋУ У СОМБОРУ

У Градском музеју у Сомбору, у уторак 10. маја 2016. године, свечано су отворени *Светођурђевски дани*. У склопу ове манифестације уприличена је изложба о блаженопочившем епископу бачком Иринеју (Ћирићу). Епархија бачка, Музеј града Новог Сада и Градски музеј у Сомбору уприличили су изложбу поводом шездесет година од упокојења овог знаменитог епископа.

На отварању изложбе присутнима се обратио Бранимир Машуловић, директор Градског музеја у Сомбору, који је истакао да је намера организатора да се и у Сомбору представи живот и дело епископа Иринеја, једног од најобразованијих и најеминентнијих архијереја свога доба, који, нажалост, стицајем разних историјских околности нису у довољној мери познати ни научној ни широј културној јавности. Аутор изложбе мр Гордана Петковић, виши кустос историчар Музеја града Новог Сада, се у свом обраћању захвалила Епархији бачкој и владици Иринеју на указаном поверењу и подршци.

Изложбу је отворио отац Саво Николић, архијерејски намесник сомборски, који се у име Епископа бачког и Српске православне Црквене општине сомборске захвалио Градском музеју у Сомбору, аутору изложбе и свима присутнима.

ДВА БОГОСЛУЖБЕНА ПРОСТОРА У ЈЕДНОЈ КАСАРНИ

На велику радост верујућих припадника Војске Србије који службују у касарни *Бачка* у Бачкој Тополи, у уторак 7. јуна 2016. године, извршено је освећење православног и римокатоличког богослужбеног простора у овој касарни.

Чином освећења православног параклиса посвећеног Светом Стефану Високом (Лазаревићу) и светом архијерејском Литургијом началствовао је Високопреосвећени Митрополит загребачко-љубљански г. др Порфирије, уз саслужење надлежног Дијецезана, Епископа бачког г. др Иринеја, Епископа шумадијског г. Јована, Епископа крушевачког г. др Давида и Епископа јегарског г. Јеронима.

Освећењу су, у име сестринске Римокатоличке цркве, присуствовали Његова Преузвишеност Надбискуп и Метрополита београдски монсињор Станислав Хочевар, фра Леополд Рохмес, генерални викар београдске Надбискупије, и дон Ференц Фазекаш, жупник у цркви Безгрешне Девице Марије у Бачкој Тополи.

Копнену војску су у највишем војном чину представљали бригадни генерали: Жељко Петровић, Командант Прве бригаде, домаћин свечаности; Миле Јелић, Командант Треће бригаде, и Зоран Величковић, Командант Специјалне бригаде.

У име Генералштаба свечаности су присуствовали пуковник др Саша Милутиновић, начелник одељења за веру, и дон Горан Аврамов, мајор и главни капелан Војске Србије.

Освећење римокатоличке капеле посвећене Пресветој Богородици и свету Мису служио је Надбискуп београдски монсињор Станислав Хочевар, уз саслужење монсињора др Ивана Пензеша, Бискупа суботичког, фра Леополда Рохмеса, фра Илије Анџака, дон Мирка Штефковића, дон Ференца Фазекаша и дон Горана Аврамова.

На заједничкој свечаној трпези додељене су Архијерејске грамате признања и захвалнице свим заслужним појединцима и институцијама који су допринели опремању и уређењу обе капеле и развоју верске службе у Првој бригади Копнене војске Војске Србије.

Актуелности

НОВИ ПОСЛЕНИЦИ НА ЊИВИ ГОСПОДЊОЈ

• У Саборном храму у Новом Саду, на празник Сретења Господњег 2016. године, по благослову Његовог Преосвештенства Епископа бачког г. Иринеја, Епископ франкфуртски и све Немачке г. Сергије, рукоположио је ипођакона **Александра Билића,** службеника Епархијског управног одбора Епархије бачке, у чин ђакона.

Отац Александар је 14. маја текуће године уведен у дужност парохијског ђакона при Светоуспенском храму у Новом Саду.

• У другу недељу Часног поста, у Саборном храму у Новом Саду, Преосвећени Епископ бачки г. Иринеј је рукоположио ђакона **Зорана Малешевића,** парохијског ђакона при Светоуспенском храму у Новом Саду, у чин презвитера. Новорукоположени свештеник је са 15. мајем те-

куће године постављен на дужност привременог пароха стапарског.

• На Благовести 2016. године, Његово Преосвештенство Епископ бачки г. Иринеј је рукоположио ђакона **Марка Бубуља** из Бачке Паланке у свештени чин презвитера. Отац Марко је по потреби службе, са

15. мајем 2016. године, постављен за привременог пароха у Челареву.

• Истога дана, у Светоархангелском манастиру Ковиљу, Високопреосвећени

Митрополит загребачко-љубањански г. Порфирије рукоположио је катихету **Даниела Кобиљског** из Бачког Градишта у чин ђакона.

• На празник Светог Василија Острошког Чудотворца, у параклису Светих отаца атонских у манастиру Ковиљу, викарни Епископ јегарски г. Јероним је рукополо-

жио **Бојана Ђурђевића,** вероучитеља из Новог Сада, у чин ђакона.

• На дан када се света Црква молитвено сећа спаљивања моштију Светога Саве,

првог Архиепископа српског, парохија оџачка прославила је храмовну славу.

Свету Литургију је служио Његово Преосвештенство Епископ јегарски господин Јероним који је овом приликом рукоположио **Срђана Јанковића,** катихету из Жабља, у чин ђакона.

После трократног опхода и помена ктиторима, приложницима и добротворима храма, Епископ Јероним је освештао новосаграђени парохијски дом.

ДЕЦА ИЗ БЕОГРАДА У ПОСЕТИ НОВОМ САДУ

У четвртак, 9. јуна, полазници веронауке који се лече у београдским болницама и школују при овим установама су посетили Николајевску и Успенску цркву у Новом Саду. Допутовали су у Нови Сад у пратњи својих родитеља и старатеља како би учествовали на концерту под називом *Музика нас све спаја,* на којем су, поред њих, наступили инклузивни хор *Исон,* ученици музичких школа, вокалне групе и хорови.

Катихетски одбор Епархије бачке дочекао је госте из Београда у парохијском дому Николајевске цркве где су им уручени пригодни поклони на укрепљење и молитвено сећање.

КАЛЕНДАР ЕПИСКОПА БАЧКОГ Г. ИРИНЕЈА

јануар - мај 2016. године

ЈАНУАР	
2.	Саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Врању, поводом прославе Крсног имена Епископа врањског г. Пахомија.
3.	Недеља Светих отаца; саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду, на којој је началствовао Епископ франкфуртски и све Немачке г. Сергије.
4.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
6.	Бадњи дан; присуствовао јутрењу, царским часовима и светој Литургији у манастиру Васкрсења Христова у Кању. Истога дана, примио новосадско свештенство у Свечаној дворани Црквене општине у Новом Саду, поводом божићне честитке.
7.	Божић; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду, уз саслужење Епископа јегарског г. Јеронима.
8.	Сабор Пресвете Богородице; служио свету архијерејску Литургију у Светоуспенском храму у Новом Саду.
9.	Свети првомученик и архиђакон Стефан; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду.
12.	У Београду, у згради Патријаршије, састао се са Патријархом српским г. Иринејем.
13.	Присуствовао вечерњем богослужењу у параклису Владичанског двора у Новом Саду, уочи славе Светог Василија Великог.
14.	Свети Василије Велики, слава придворног параклиса; служио свету архијерејску Литургију, уз саслужење Епископа јегарског г. Јеронима.
18.	Крстовдан; присуствовао јутрењу, царским часовима и светој Литургији у манастиру Васкрсења Христова у Кању.
19.	Богојављење; саслуживао на светој архијерејској Литургији у Саборном храму у Новом Саду, на којој је началствовао Епископ јегарски г. Јероним.
20.	Свети Јован Крститељ, крсно име г. Епископа; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду, уз саслужење епископâ: врањског г. Пахомија, крушевачког г. Давида, аустријско--швајцарског г. Андреја и јегарског г. Јеронима.
22 - 26.	У Женеви, на Сабрању поглаварâ Помесних Православних Цркава, учествовао као члан Делегације Српске Православне Цркве.

Календар активности Епископа бачког

МАРТ	
9.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, г. Стевана Пилиповића, председника Огранка САНУ у Новом Саду.
12.	У Бијељини, у манастиру Свете Петке на Пет Језера, узео молитвеног учешћа у обележавању 20-годишњице прогона Срба̂ из Сарајева.
13.	Присуствовао Вечерњу праштања у Саборном храму у Новом Саду.
17.	Примио, у Манастиру Ковиљу, уз присуство Митрополита загребачко-љубљанског г. Порфирија и Епископа јегарског г. Јеронима, Његово Краљевско Височанство Принца Чарлса од Велса.
20.	У Бијељини, у Центру за културу, одржао предавање на тему *Покајање за васкрсење.*
22.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, уз присуство Епископа јегарског г. Јеронима, новог Апостолског нунција, надбискупа Лучијана Суријанија.
24.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
27.	Служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму, уз саслужење Епископа јегарског г. Јеронима, и рукоположио ђакона Зорана Малешевића у чин презвитера.
28 - 31.	У Шамбезију, учествовао у раду Свеправославног секретаријата Светог и Великог Сабора Православне Цркве.
АПРИЛ	
3.	Гостовао на београдској телевизији *ПИНК 3*, у емисији „Правац", поводом упокојења Хамдије Јусуфспахића.
4.	Примио, у Владичанском двору у Новом Саду, г. Махмуда Шалуиа, директора Иранског културног центра.
6.	У Београду, у згради Патријаршије, учествовао у раду Комисије за проучавање материјала и текстова за Свети и Велики Сабор Православне Цркве.
7.	Благовести; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду, уз саслужење Епископа јегарског г. Јеронима, и рукоположио ђакона Марка Бубуља у чин презвитера.
9.	Примио, у Свечаној дворани Црквене општине у Новом Саду, чланове *IPA* из Кардице и Трикале (Интернационална Полицијска Асоцијација) – највеће полицијске организације на свету.
12.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
14.	На Међународном Салону књига у Новом Саду, узео учешћа у промоцији *Дела Светог Григорија Паламе*, награђеног издања *Беседе*.
16.	Председавао седницом Епархијског управног одбора и Епархијског савета Епархије бачке. Присуствовао Изборној скупштини Матице српске у Новом Саду.

Календар активности Епископа бачког

18.	Отворио *Недељу Православља* у Српском културном центру *Свети Сава* у Суботици.
24.	Цвети; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду, уз саслужење Епископа јегарског г. Јеронима.
25.	Учествовао у раду седнице Наставно-научног већа Православног богословског факултета Универзитета у Београду.
26.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
28.	Велики Четвртак; служио свету архијерејску Литургију и празнично бдење у Саборном храму у Новом Саду.
28.	Присуствовао у Свечаној дворани Матице српске у Новом Саду обележавању Дана Библиотеке Матице српске
29.	Велики Петак; служио вечерње са изношењем плаштанице и присуствовао јутрењу Велике Суботе у Саборном храму у Новом Саду.
30.	Велика Субота; присуствовао светој Литургији у манастиру Васкрсења Христова у Кању.
	МАЈ
1.	Васкрс; служио Пасхално јутрење, свету архијерејску Литургију и Пасхално вечерње у Саборном храму у Новом Саду.
2.	Васкрс, други дан; присуствовао светој Литургији у Саборном храму у Новом Саду.
3.	Васкрс, трећи дан; присуствовао светој Литургији у Саборном храму у Новом Саду.
3.	Примио у Владичанском двору у Новом Саду г. Бошка Бојовића.
4.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.
6.	Ђурђевдан; служио свету архијерејску Литургију у Саборном храму у Новом Саду, поводом храмовне славе.
8 - 12.	Учествовао у раду синодске комисије у Химелстиру.
13.	Председавао седницом Црквеног суда Епархије бачке.
14 - 25.	Учествовао у заседању Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве.
22.	Пренос моштију Светог оца Николаја; саслуживао на светој архијерејској Литургији у Светониколајевском храму у Кању, на којој је началствовао Епископ далматински г. Фотије, уз саслужење Епископа крушевачког г. Давида.
28.	Присуствовао концерту Московског козачког ансамбла *Жива Рус* и мушког Православног хора Ипатјевског манастира у Културном центру Новог Сада, а потом угостио чланове делегације из Русије предвођене Митрополитом тобољским и тјуменским г. Димитријем.
31.	Учествовао у раду седнице Светог Архијерејског Синода.

СЛУШАЈТЕ НАС
Наш глас сведочи о сусрету Цркве и света

БЕСЕДА
Радио Православне Епархије бачке, Нови Сад - 91,8 MHz

БЕСЕДА
91,8 MHz

ТАВОР
Радио Црквене општине Бачка Паланка - 95,1 MHz

РАДИ ТАВОР 95,1 MHz

БЛАГОВЕСНИК
Радио Црквене општине Сомбор - 95,7 MHz

РАДИО „БЛАГОВЕСНИК"
95,7 Mhz

СЛАВОСЛОВЉЕ
Радио Црквене општине Суботица - 90,7 MHz

90,7 MHz РАДИО Славословље

Радујмо се заједно!

ПОМОЗИМО ИЗГРАДЊУ ХРАМА У МАНАСТИРУ ВАСКРСЕЊА ХРИСТОВА НА СУНЧАНОМ БРЕГУ У КАЋУ

Текући рачун код Војвођанске банке А. Д. Нови Сад
број 355-1089360-75